

Partnerit

The Danish Board of Technology

Kööpenhamina, Tanska
Yhteysenkilö: Lars Klüver

[LK\[at\]Tekno.dk](mailto:LK[at]Tekno.dk)
www.tekno.dk

TEKNOLOGI-RÅDET

Kuluttajatutkimuskeskus

Helsinki, Suomi
Yhteysenkilö: Mikko Rask

[Mikko.Rask\[at\]ncrc.fi](mailto:Mikko.Rask[at]ncrc.fi)
www.kuluttajatutkimuskeskus.fi

Institute Society and Technology

Bryssel, Belgia
Yhteysenkilö: Robby Berloznik

[robby.berloznik\[at\]vlaamsparlement.be](mailto:robby.berloznik[at]vlaamsparlement.be)
www.samenlevingentechnologie.be

Malta Council for Science and Technology

Villa Bighi, Kalkara, Malta
Yhteysenkilö: Brian Worrington
[mailto:brian.warrington\[at\]gov.mt](mailto:brian.warrington[at]gov.mt)
www.mcst.gov.mt

Applied Research and Communication Fund

Sofia, Bulgaria
Yhteysenkilö: Zoya Damianova
[zoya.damianova\[at\]online.bg](mailto:zoya.damianova[at]online.bg)
www.arcfund.net

Medián Opinion and Market Research Institute

Budapest, Unkari
Yhteysenkilö: Eszter Bakonyi
[bakonyi\[at\]median.hu](mailto:bakonyi[at]median.hu)
www.median.hu

Institute of Technology Assessment

Wien, Itävalta
Yhteysenkilö: Walter Peissl
[wpeissl\[at\]oeaw.ac.at](mailto:wpeissl[at]oeaw.ac.at)
www.oeaw.ac.at/ita

Sisällys

Esipuhe	4
Johdanto	5
Neljän suosituksen vahvistaminen: R21, R22, R23 ja R24	8
Tärkeysjärjestys	14
Liite 1. Suomalaiset visiot ja niiden pohjalta laaditut suositukset	16
Liite 2. Lyhyet versiot 26 suosituksesta	23

Esipuhe

CIVISTI-hanke lähti siitä ajatuksesta, että kansalaisten kuulemiset ovat arvokas väline, jonka avulla voidaan löytää uusia tarpeellisia tutkimusaiheita. Kun päättäjät kuuntelevat kansalaisten huolia ja odotuksia tieteen, teknologian ja innovaatioiden tulevaisuudesta, he pystyvät valitsemaan tulevia eurooppalaisia tutkimuskohteita niin, että ne vastaavat yhteiskunnassa esiin nousemassa oleviin kysymyksiin.

CIVISTI-hankkeen rahoittaa Euroopan komissio, ja siinä on mukana seitsemän maata: Belgia (Flanderit), Bulgaria, Itävalta, Malta, Suomi, Tanska ja Unkari.

Suomessa Kuluttajatutkimuskeskus järjesti hankkeen ensimmäisen kansalaispaneelin viikonloppuna 15–16.5.2009. Kunkin osallistujamaan kansalaispaneeli loi omat visionsa keskustelemaan työpajaprosessin avulla. Suomen paneelissa yhteensä 23 vapaaehtoista keskusteli tulevaisuuteen liittyvistä visioistaan.

Suomalaisten visiot yhdistettiin kuuden muun maan kansalaispaneelien visioihin. Asiantuntijoiden ja sidosryhmien edustajat arvioivat visioita eurooppalaisten tutkimusohjelmien näkökulmasta työpajassa, joka pidettiin 15–16.6.2010 Bulgarian Sofiassa. Asiantuntijapaneelissa käytettiin vuorovaikutteista, ohjattua pohdintaprosessia, jonka avulla tunnistettiin uusia mahdollisia tieteen ja teknologian tutkimusalueita. Prosessin pohjana olivat kansalaisten visiot.

Suomen kansalaispaneeli kokoontui uudelleen arvioimaan asiantuntijoiden suosituksia 23.10.2010. Kokoontumisella oli kaksi tavoitetta: suomalaisten luomiin visioihin perustuvien suositusten vahvistaminen ja suositusten asettaminen tärkeysjärjestykseen. Kansalaispaneeli piti useimpia asiantuntijoiden suosituksia toivottavina, mutta myös kriittisiä arvioita esitettiin. Kritiikkiä kirjoitti sekä suositusten uskollisuus alkuperäisille visioille että suositusten toimivuus alkuperäisvisioiden toteuttamisen tukena.

Toisen kansalaiskuulemisen tuloksena tuotettiin *seitsemän tärkeimmän suosituksen luettelo*. Luetteloon kuuluvat suositukset seuraavista aiheista: joukkoliikenteen tekniset ja sosiaaliset innovaatiot; hajautettu energiantuotanto; ikääntyvien yhteiskuntien sosiaaliset innovaatiot; eurooppalaista identiteettiä tukeva televisio; tiiviiden eurooppalaisten ekokaupunkien kokeilu; yhdistelmäateriaalien kierrätys ja työn jakamisen linjausten euroopanlaajuinen yhtenäistäminen. Näiden sekä kansalais- ja asiantuntijapaneelien muiden suositusten ja näkemysten on tarkoitus toimia kansallisten ja EU-tason päättäjien tukena tulevien tutkimus- ja kehityslinjojen suunnittelussa.

Kiitämme kaikkia osallistujia – työnne ja panoksenne ovat olleet välttämättömiä CIVISTI-hankkeen onnistumiselle. Olemme kiitollisia myös henkilökunnalle, joka avusti Suomen toisen kansalaiskuulemisen järjestämisessä. Erityisesti haluamme kiittää kansalaisia innostuksesta ja yhteistyöstä tässä uudessa prosessissa.

Johdanto

Suomen toinen kansalaiskuuleminen

Suomen toinen CIVISTI-kansalaiskuuleminen järjestettiin Kuluttajatutkimuskeskuksessa Helsingissä 23.10.2010. Toiseen kuulemiseen kutsuttiin kaikki 23 toukokuussa 2009 pidetyn kuulemisen osallistujaa. Kutsuun vastasi 16 henkilöä, jotka kaikki myös osallistuivat toiseen kuulemiseen. Naisia ja miehiä oli paneelissa saman verran (molempia kahdeksan). Osallistujista 12 oli pääkaupunkiseudulta ja neljä sen ulkopuolelta. Alle 30-vuotiaita oli neljä, 30–45-vuotiaita kuusi, 45–60-vuotiaita kolme ja yli 60-vuotiaita samoin kolme. Osallistujat on lueteltu taulukossa 1.

Taulukko 1. Suomen toisen kansalaispaneelin osallistujat.

Sami Aatela	Risto Kuhalampi
Riitta Argillander	Heli Mustonen
Niklas Bengtsson	Eero Pokela
Jenna Brisk	Essi Rajakangas
Markku Heino	Asko Saarela
Laura Ihalainen	Pär-Erik Sjöström
Irmeli Jokinen	Monika Sola
Satu Kaakinen	Kenneth Westlake

Kansalaiskuulemisen järjesti Kuluttajatutkimuskeskuksen (KTK) henkilökunta (taulukko 2).

Taulukko 2. Paneelin järjestänyt KTK:n henkilökunta.

Mikko Rask	projektipäällikkö ja ryhmäfasilitaattori
Mika Saastamoinen	pääfasilitaattori
Mari Niva	ryhmäfasilitaattori
Päivi Timonen	ryhmäfasilitaattori
Eija Niiranen	käytännön järjestelyt

Osallistujille lähetettiin tietopaketti sähköpostitse kaksi viikkoa ennen kokoontumista. Tietopakettiin kuului:

- Toisen kansalaiskuulemisen ohjelma
- Osallistujaluettelo
- Yhteenvedo ensimmäisestä kansalaiskuulemisesta
- Yhteenvedo Sofiassa pidetystä asiantuntijoiden ja sidosryhmien työpajasta
- Lyhentämätön versio asiantuntijatyöpajan kaikista 30 suosituksesta
- 32 visiota (lyhyet versiot), jotka toimivat kaikkien 30 suosituksen pohjana.
- Teknisten termien määritelmiä
- Suomen neljä visiota, jotka toimivat suositusten 21, 22, 23 ja 24 pohjana.

Ohjelma noudatti pääasiassa kaikkien maiden toisten kansalaiskuulemisten yhteistä ohjelmaa. Jotta työskentely saatiin järjestettyä tehokkaasti, osallistujat jaettiin kolmeen pöytään (yhdessä pöydässä kuusi ja kahdessa viisi osallistujaa). Raadin ohjelma on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 3. Suomen toisen kansalaiskuulemisen ohjelma.

9.30 – 10.00	Saapuminen ja aamukahvi
10.00 – 10.20	Tervetuloitovotus ja esittäytyminen - Mitä on tapahtunut edellisen tapaamisemme jälkeen? - Mitä tänään tehdään?
10.20 – 10.45	Johdanto - Asiantuntijatyöpajan esittely - Toisen kansalaiskuulemispäivän ohjelma
10.45 – 12.15	Asiantuntijaraadin tulosten arviointi - Suomen kansalaisraadin laatimien visioiden pohjalta työstettyjen suositusten esittely - Kansalaisraadin arvio näistä suosituksista
12.15 – 12.45	Arvioiden esittely ja keskustelu
12.45 – 13.30	Lounas
13.30 – 16.00	CIVISTI-projektin 26 suosituksen asettaminen tärkeysjärjestykseen - Suositusten esittely - Suositusten asettaminen tärkeysjärjestykseen Kahvi
16.00 – 16.30	Tulosten esittely ja loppusanat

Projektipäällikön ja pääfasilitaattorin tervetuloitovotuksen jälkeen osallistujat "lämmittelivät" muistelemalla edellisessä kansalaiskuulemisessa luomaansa visiota ja keskustelemalla siitä, oliko edellisen kokoontumisen jälkeen tapahtunut jotain visioon vaikuttavaa. Seuraavaksi projektipäällikkö piti esitelmän asiantuntijatyöpajasta ja pääfasilitaattori esitteli päivän tavoitteet, työskentelymenetelmän ja tehtävät.

Aluksi osallistujat arvioivat neljää suomalaisiin visioihin liittyvää suositusta. Kaikilla kolmella pöydällä oli vertailtavina kolme suositusta ja niihin kuuluvat visiot. Yhden suosituksen vahvisti siis kolme pienryhmää ja kolme suositusta kaksi pienryhmää. Aluksi pääfasilitaattori esitteli kaikki neljä suositusta ja niihin liittyvät visiot. Seuraavaksi hän selitti kolme kriteeriä (osuvuus, tehokkuus ja toivottavuus), joita osallistujien oli tarkoitus käyttää suositusten vahvistamisessa. Sitten kolme pöytää aloittivat työskentelyn ja arvioivat suosituksia edellä mainittujen kriteerien mukaan.

Seuraavassa vaiheessa muiden maiden visioihin pohjautuvat suositukset asetettiin tärkeysjärjestykseen. Aluksi pääfasilitaattori selvitti, miten järjestykseen asettaminen ja äänestys tapahtuisi. Sen jälkeen projektipäällikkö ja pääfasilitaattori esittelivät ne 26 suositusta, joiden pohjana olivat muiden kuin suomalaisten visiot. Suositusten lyhyet versiot jaettiin osallistujille myös paperilla ja ripustettiin nähtäviksi seinille. Seuraavaksi osallistujille oli varattu aikaa esittää kysymyksiä. Kysymysten jälkeen osallistujilla oli kymmenen minuuttia aikaa pohtia ja päättää, miten käyttäisivät seitsemän ääntään. Äänten antamisen jälkeen osallistujat siirtyivät kahvitauolle ja järjestäjät laskivat äänet.

Lopuksi pääfasilitaattori esitteli tulokset eli Suomen kansalaispaneelin tärkeysjärjestyksen. Osallistujat pohtivat tuloksia lyhyessä keskustelussa. Viimein projektipäällikkö kertoi, mitä CIVISTI-hankkeessa seuraavaksi tapahtuu ja kiitti osallistujia aktiivisesta osallistumisesta.

Seuraava vaihe

Toisten kansalaiskuulemisten jälkeen kaikkien kansallisten paneelien tulokset yhdistetään ja valmistellaan politiikkatyöpajaa varten, joka pidetään Brysselissä 24 tammikuuta 2011. Politiikkatyöpaja on CIVISTI-hankkeen viimeinen vaihe. Työpajassa esitellään suositukset, joita

kansalaiset pitivät tulevaisuutensa kannalta tärkeimpinä. Tulokset vaikuttavat EU:n 8. puiteohjelman¹ määrittelyprosessiin. Brysselissä pidettävä työpaja on suunnattu erityisesti Euroopan tieteen ja teknologian kehityksen päättäjille, mukaan lukien Euroopan parlamentti (STOA² ja ITRE³).

¹ Puiteohjelmat ovat Euroopan unionin tärkeimmät rahoitusvälineet tutkimuksen ja teknologian kehityksen tukemiseksi. Niiden tarkoituksena on lisätä Euroopan kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Kaikki tutkimukseen EU:ssa liittyvä toiminta on mukana puiteohjelmissa. Niihin kuuluu erityisohjelmia ja aihepiirejä. Rahoitusta voivat hakea sekä ryhmät että yksittäiset tutkijat. Seitsemäs puiteohjelma ajoittuu vuosille 2007–2013, kahdeksas puiteohjelma sitä seuraaville vuosille.

² STOA on Euroopan parlamentin teknologian arviointiyksikön nimi. Se on lyhenne sanoista Science and Technology Options Assessment (tieteen ja teknologian vaihtoehtojen arviointi).

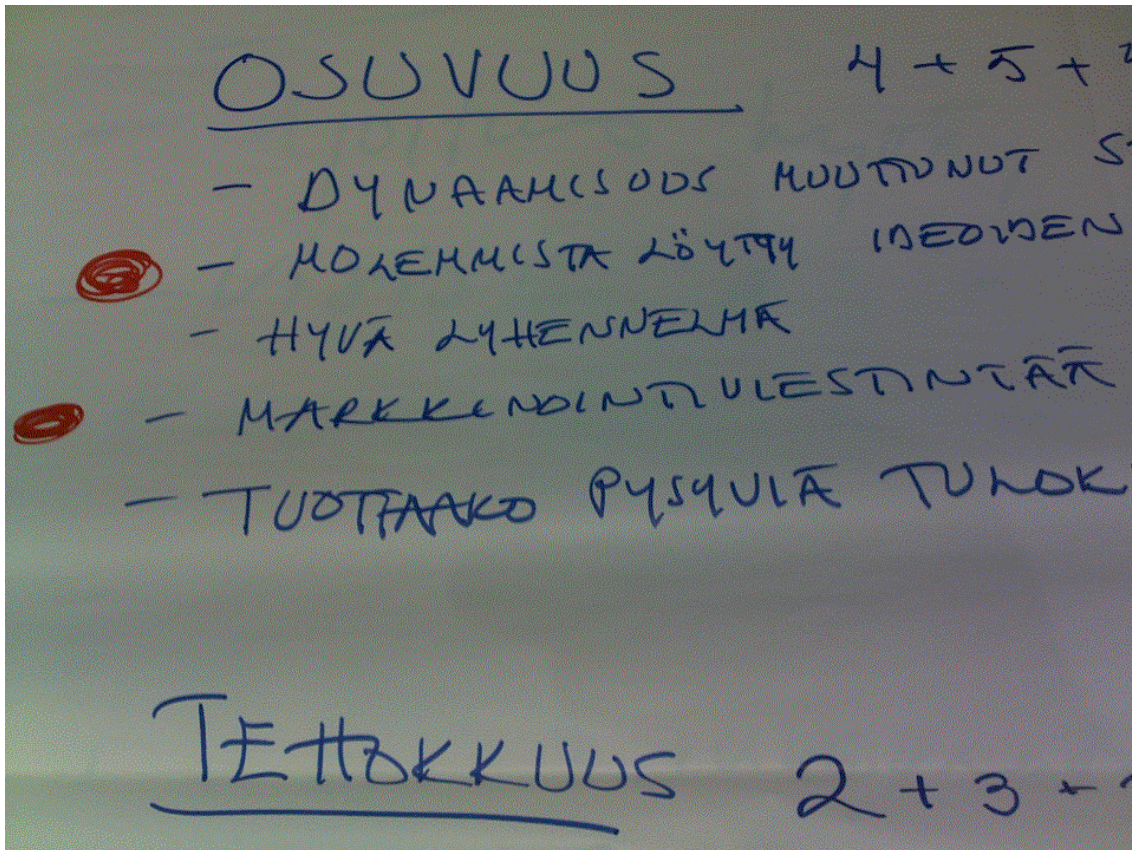
³ ITRE on Euroopan parlamentin komitea, jonka nimi on lyhenne sanoista Industry, Technology, Research and Energy (teollisuus, teknologia, tutkimus ja energia).

Neljän suosituksen vahvistaminen: R21, R22, R23 ja R24

Vahvistamisprosessista

Suomen kansalaispaneelin jäsenet arvioivat neljää asiantuntijasuosituksia, jotka perustuivat paneelin toukokuussa 2009 luomiin visioihin. Arviointi tehtiin pienryhmissä kolmessa pöydässä; yhdessä pöydässä oli kuusi ja kahdessa viisi osallistujaa sekä kussakin yksi KTK:n fasilitaattori. Jokaisella pöydällä oli vertailtavina kolme suositusta ja niiden pohjana olleet visiot.

Aluksi pääfasilitaattori esitteli kaikki neljä suositusta ja vastaavat visiot. Seuraavaksi hän selitti kolme kriteeriä (osuvuus, tehokkuus ja toivottavuus), joita osallistujien oli tarkoitus käyttää suositusten vahvistamisessa. Sitten pöydät aloittivat työskentelyn ja arvioivat suosituksia edellä mainittujen kriteerien mukaan. Ensin fasilitaattori antoi kullekin osallistujalle pisteytyslomakkeen, johon osallistuja merkitsi arvioitavan kriteerin pistemäärän. Tämän jälkeen ryhmä keskusteli pisteistä ja niihin vaikuttaneista syistä. Fasilitaattori kirjasi kommentit lehtiötaululle ja pyysi ryhmää määrittelemään kriteerille kaksi tai kolme pääargumenttia. Sitten ryhmä käsitteli samoin seuraavat kriteerit, kunnes kaikkien kolmen suosituksen kaikki kolme kriteeriä oli käyty läpi.

Kuva 1. Vahvistusprosessin muistiinpanoja lehtiötaululla.

Arvioitavina olivat seuraavat suositus- ja visioparit (suositusten ja visioiden lyhentämättömät versiot ovat liitteessä 1):

- Suositus 21. Poliittiset linjaukset, jotka ottavat myönteisen kannan maahanmuuttoon ja pakolaisuuteen
- Vastaava visio 40. Kielen ja kulttuurin vahvistaminen
- Suositus 22. Biojalostamojen käytön edistäminen
- Vastaava visio 44. Pahimmat ympäristöuhat on voitettu
- Suositus 23. Hanke suomalaisten parhaiden käytäntöjen levittämisestä muihin maihin
- Vastaava visio 45. Suomesta innovaatioiden edelläkävijä
- Suositus 24. Maaseudun kunnianpalautus
- Vastaava visio 49. Maaseutu kunniaan!

Vahvistusmenettelyn tulokset esitellään seuraavissa alaluvuissa.

Suositus 21: Poliittiset linjaukset, jotka ottavat myönteisen kannan maahanmuuttoon ja pakolaisuuteen.

Suosituksen lyhyt versio

Eurooppalaiset maahanmuutto- ja pakolaispolitiikat keskittyvät liikaa uhkiin. Tavoitteeksi pitää asettaa kokonaisvaltaisempi näkemys muuttoliikkeisiin, mikä auttaisi eurooppalaisia ymmärtämään maahanmuuton rikastavana mahdollisuutena eikä uhkana. Tätä voidaan tukea Euroopanlaajuisella tutkimushankkeella muuttoliikkeiden osuudesta eurooppalaisten yhteiskuntien historiassa ja nykyhetkessä.

Visio johon suositus perustuu (Kielen ja kulttuurin vahvistaminen)

Eurooppaan tulee maahanmuuttajia eri maanosista ja heitä tarvitaan kantaväestön ikääntymisen ja syntyvyyden alenemisen takia. Maahanmuuttajat/pakolaiset on kotoutettava kielen kautta kulttuuriin. Vastaavasti valtaväestö on ”sopeutettava” maahanmuuttajiin, joiden erilaisuutta on tuettava. Kulttuurisen identiteetin säilyttäminen ja arvostaminen on yhtä tärkeää valtaväestölle ja maahanmuuttajille. Kielellisen kotouttamisen on oltava samanlaista ja tasa-arvoista maittain ja alueittain. Kulttuurista kotouttamista tarvitaan yhtä vahvasti, mutta sen sisällöt riippuvat alueellisesta kulttuurista. Haasteena on ihmisluonto, joka on lähtökohtaisesti ennakkoluuloinen ja vieraanpelkoinen.

Kansalaispaneelin arvio

Osuuus (pisteiden keskiarvo 3,1):

	<i>Täysosuma</i>	<i>Kuvaa osuvasti</i>	<i>Kuvaa osittain</i>	<i>Kuvaa huonosti</i>	<i>Ei kuvaa laisinkaan</i>
Ääniä	0	2	8	1	0

Osallistajat pitivät suositusta liian abstraktina ja hallinnollisena. Suosituksessa korostetaan liikaa maahanmuuttoilmiöön liittyviä uhkia, toisin kuin alkuperäisessä visiossa. Suosituksessa ei oteta huomioon kaikkia vision ulottuvuuksia. Toisaalta suosituksessa näkyy vision myönteisyys.

Tehokkuus (pisteiden keskiarvo 2,5):

	<i>Tarjoaa erittäin tehokkaan tavan</i>	<i>Tarjoaa jossain määrin tehokkaan tavan</i>	<i>Saattaa auttaa vision toteuttamisessa</i>	<i>Ei tarjoa keinoja vision toteuttamisessa</i>	<i>Haittaa vision toteuttamista</i>
Ääniä	0	0	5	6	0

Suosituksista ei pidetty kovin tehokkaana. Se loi maahanmuutosta liian negatiivisen kuvan niin hitaana prosessina, ettei sitä voida aktiivisesti ohjata poliittisilla väliintuloilla. Suositus ei sisältänyt konkreettisia työvälineitä vision toteuttamiseen.

Toivottavuus (pisteiden keskiarvo 3,7):

	<i>Hyvin toivottavaa</i>	<i>Jossain määrin toivottavaa</i>	<i>Neutraali</i>	<i>Jossain määrin epätoivottavaa</i>	<i>Hyvin epätoivottavaa</i>
Ääniä	4	2	3	2	0

Suosituksista pidettiin melko toivottavana. Jotakin on tehtävä, koska maahanmuutto lisääntyy joka tapauksessa, ja suosituksessa annetaan asianmukaisia menettelytapoja. Toisaalta suositus jää kovin yleiselle tasolle ja muistuttaa tyypillistä poliittista jargonia.

Suositus 22: Biojalostamojen käytön edistäminen.**Suosituksen lyhyt versio**

Luodaan tutkimusohjelma sellaisten biojalostamojen⁴ kehittämiseksi, joilla voidaan tuottaa luonnollisia, biohajoavia kemikaaleja, joilla korvataan fossiiliset kemikaalit. Se on otettava mukaan tutkimusohjelmiin eurooppalaisella ja kansallisilla tasoilla. Biojätteen kuljettamisen minimoimiseksi on kehitettävä eri kokoisia biojalostamoja ja kehitettävä näiden välistä yhteistyötä.

Visio johon suositus perustuu (Pahimmat ympäristöuhat on voitettu)

Ympäristö säilyy elinkelpoisena sekä ihmisille että muulle elämälle. Tämä voidaan toteuttaa ottamalla maapallon lämpeneminen hallintaan, kehittämällä liikennevälineille uusia ratkaisuja, vähentämällä myrkyllisten aineiden käyttöä, kehittämällä teknologioita ja suosimalla yleisesti kestävämpää kehitystä.

Kansalaispaneelin arvio**Osuvuus (pisteiden keskiarvo 3,4)**

	<i>Täysosuma</i>	<i>Kuvaa osuvasti</i>	<i>Kuvaa osittain</i>	<i>Kuvaa huonosti</i>	<i>Ei kuvaa lainkaan</i>
Ääniä	0	8	6	2	0

Suosituksista pidettiin alkuperäisen vision kannalta melko osuvana, mutta osallistujien kommentit olivat kuitenkin melko kriittisiä. Suosituksen nähtiin kuvaavan visiota vain osittain. Sitä pidettiin hyvänä alkuna, jonka keinot kuitenkin perustuvat nykyhetkeen eikä tulevaisuuteen. Kommenteissa todettiin

⁴ Biojalostamon tekniikka muistuttaa öljyjalostamoja, mutta laitos tuottaa polttoainetta, kemikaaleja tai lämpöä biomassasta, esimerkiksi puusta tai sokeriruo'osta. Biojalostamo vähentää jätteen määrää ja tekee maataloudesta sekä teollisuudesta kestävä kehityksen mukaista. Samalla se korvaa fossiilisia polttoaineita, joiden määrä on rajallinen. <http://en.wikipedia.org/wiki/Biorefinery>

myös, että suosituksessa on unohdettu valistus ja asennekasvatus eikä se siksi vaikuta ihmisten tai yritysten toimintaan. Suositusta moitittiin myös siitä, että visiossa painotettu yksilönvastuu on hävinnyt ja suositus keskittyy vain biojalostamojen käytön edistämiseen.

Tehokkuus (pisteiden keskiarvo 3,4)

	<i>Tarjoaa erittäin tehokkaan tavan</i>	<i>Tarjoaa jossain määrin tehokkaan tavan</i>	<i>Saattaa auttaa vision toteuttamisessa</i>	<i>Ei tarjoa keinoja vision toteuttamisessa</i>	<i>Haittaa vision toteuttamista</i>
Ääniä	0	9	5	2	0

Suositus arvioitiin melko tehokkaaksi. Sen todettiin antavan vapautta paikallisten olosuhteiden huomioimiseen, ja sitä kiitettiin käytännönläheiseksi, konkreettiseksi ja toteuttamiskelpoiseksi. Toisaalta suositusta ei pidetty riittävänä, siitä koettiin puuttuvan tärkeitä ulottuvuuksia ja sen sanottiin kattavan vain osan visiosta. Kommenteissa todettiin, että suosituksen pitäisi olla monipuolisempi ja kunnianhimoisempi.

Toivottavuus (pisteiden keskiarvo 4,6)

	<i>Hyvin toivottavaa</i>	<i>Jossain määrin toivottavaa</i>	<i>Neutraali</i>	<i>Jossain määrin epätoivottavaa</i>	<i>Hyvin epätoivottavaa</i>
Ääniä	12	3	0	1	0

Suosituksella pidettiin hyvin toivottavana. Sen koettiin keskittyvän erittäin tärkeään asiaan ja tarjoavan välttämättömän askelen jäteongelman ratkaisemiseksi, vaikka tulevaisuuden ratkaisu voisi olla jokin muu. Osallistujat kiittivät suosituksen joustavuutta. Sitä pidettiin hyvänä lähtökohtana, joka ei sulje pois muita vaihtoehtoja ja jota voidaan kehittää muiden ratkaisujen rinnalla.

Suositus 23: Hanke suomalaisten parhaiden käytäntöjen levittämisestä muihin maihin.

Suosituksen lyhyt versio

Suomalaisten tiede- ja teknologiapolitiikkalinjausten luojien tulisi esitellä metodologiansa, antaa muiden EU-maiden kommentoida niitä, etsiä niiden heikot kohdat ja ehdottaa täydentäviä ja/tai vaihtoehtoisia ratkaisuja.

Visio johon suositus perustuu (Suomesta innovaatioiden edelläkävijä)

Innovaatioiden luomista voidaan tukea edistämällä koulutusta. Innovaatioiden tuottama hyöty jaetaan tasapuolisesti kehittyvien maiden ja teollisuusmaiden välillä. Keksintöjä edistetään ideapajoissa, joihin osallistuu sekä koulutettuja että kouluttamattomia ihmisiä.

Kansalaispaneelin arvio

Osuvuus (pisteiden keskiarvo 3,4)

	<i>Täysosuma</i>	<i>Kuvaa osuvasti</i>	<i>Kuvaa osittain</i>	<i>Kuvaa huonosti</i>	<i>Ei kuvaa lainkaan</i>
Ääniä	1	4	4	2	0

Suositus arvioitiin alkuperäisen vision kannalta melko osuvaksi. Siinä oli säilytetty alkuperäisen vision ideoiden vaihto ja interaktiivisuus. Osallistajat pitivät innovaatiostrategioiden järjestelmällistä tutkimusta hyvänä ajatuksena. Toisaalta oltiin pettynyt siihen, että alkuperäisessä visiossa keskeisinä olleet tasapuolisuus ja kehitysmäänäkölma olivat suosituksessa kutistuneet EU:n kilpailupolitiikan kysymyksiksi. Osallistajat valittivat myös, että suositus on lähinnä markkinointiviestintää eikä tuo esiin riittävästi konkreettisia toteutuskeinoja.

Tehokkuus (pisteiden keskiarvo 2,9)

	<i>Tarjoaa erittäin tehokkaan tavan</i>	<i>Tarjoaa jossain määrin tehokkaan tavan</i>	<i>Saattaa auttaa vision toteuttamisessa</i>	<i>Ei tarjoa keinoja vision toteuttamisessa</i>	<i>Haittaa vision toteuttamista</i>
Ääniä	0	3	4	4	0

Suosituksista pidettiin tehokkuudeltaan keskivertona. Sen todettiin olevan vakaalla pohjalla, koska Suomi on tosiaan innovatiivinen ja voi toimia esimerkkinä. Jotta suositus voisi toteutua, osallistajat arvioivat sen vaativan Suomen innovaatiopolitiikalta pysyvyyttä ja uskottavuutta. Suositusta arvosteltiin siitä, että se laiminlyö täysin kehitysmäänäkölman.

Toivottavuus (pisteiden keskiarvo 3,8)

	<i>Hyvin toivottavaa</i>	<i>Jossain määrin toivottavaa</i>	<i>Neutraali</i>	<i>Jossain määrin epätoivottavaa</i>	<i>Hyvin epätoivottavaa</i>
Ääniä	2	6	2	1	0

Suosituksista pidettiin melko toivottavana, koska ideoiden vaihto synnyttäisi uusia käytäntöjä ja innovaatiopolitiikan tukeminen edistäisi kaikkien asiaa koko EU:ssa. Kommentteissa todettiin, että innovaatioille on etsittävä heti statusta EU:n tasolla, ei kansallisella tasolla. Suositusta arvosteltiin konkretian puutteesta ja siitä, että se kuvastaa vain osaa visiosta.

Suositus 24: Maaseudun kunnianpalautus!

Suosituksen lyhyt versio

Toteutetaan ennakoitihankkeita⁵, joilla muodostetaan uusi visio maaseudun maankäytön suunnittelemiselle ja synnytetään uusia näkemyksiä maaseudusta osana nykyaikaista elämää. Tutkimus auttaisi löytämään maaseudun taloudelliset ja kulttuuriset vahvuudet, jotka auttavat ihmisiä toimimaan osana tuottavia, teollisia, bisnes- tai palvelulähtöisiä toimintoja.

Visio johon suositus perustuu (Maaseutu kunniaan!)

Maaseudulla asumisen arvo "ymmärretään uudelleen", ja maalla asumisesta tehdään kaikille mahdollista esimerkiksi joukkoliikenteen avulla. Maaseudulla asuminen vähentää sisäänpäin kääntymistä ja henkistä eriytymistä, parantaa turvallisuutta, terveyttä ja lasten kasvuympäristöä sekä lisää yhteisön ja perheen arvoa.

⁵ Ennakoinnin avulla pyritään selvittämään vaihtoehtoisia tulevaisuuspolkuja ja vähentämään päätöksentekoon liittyviä epävarmuuksia. Ennakointimenetelmiin kuuluu mm. menneiden ja tulevien trendien analysointi sekä heikkojen signaalien kartoittaminen.

Kansalaispaneelin arvio***Osuuus (pisteiden keskiarvo 4,0)***

	<i>Täysosuma</i>	<i>Kuvaa osuvasti</i>	<i>Kuvaa osittain</i>	<i>Kuvaa huonosti</i>	<i>Ei kuvaa laisinkaan</i>
Ääniä	2	6	2	0	0

Suositus 24 arvioitiin neljästä suosituksesta kaikkein osuvimmaksi. Osallistujien mielestä suositus onnistui tavoittamaan vision. Vision idea oli mukana, mutta konkreettisuutta puuttui. Suosituksen arvioitiin myös jäävän jälkeen tavoitteista.

Tehokkuus (pisteiden keskiarvo 3,4)

	<i>Tarjoaa erittäin tehokkaan tavan</i>	<i>Tarjoaa jossain määrin tehokkaan tavan</i>	<i>Saattaa auttaa vision toteuttamisessa</i>	<i>Ei tarjoa keinoja vision toteuttamisessa</i>	<i>Haittaa vision toteuttamista</i>
Ääniä	0	7	0	3	0

Suositus arvioitiin myös melko tehokkaaksi. Sitä pidettiin hyvänä alkuna tärkeälle asialle. Suositus sai kiitosta konkreettisista ideoista ja ehdotuksista tutkimus- ja kehityshankkeisiin ja toimenpiteisiin. Sitä kiitettiin myös monipuolisuudesta, mutta arvosteltiin konkretian puutteesta.

Toivottavuus (pisteiden keskiarvo 3,8)

	<i>Hyvin toivottavaa</i>	<i>Jossain määrin toivottavaa</i>	<i>Neutraali</i>	<i>Jossain määrin epätoivottavaa</i>	<i>Hyvin epätoivottavaa</i>
Ääniä	3	4	2	0	1

Suositusta 24 pidettiin melko toivottavana, sillä se nähtiin elintärkeäksi koko Euroopalle. Samalla muistutettiin, että myös hyvää kaupunkiasumista on kehitettävä ja maaseudun ja kaupunkien vastakkainasettelua vältettävä.

Tärkeysjärjestys

Tärkeysjärjestykseen asettamisprosessista

Ne 26 suositusta, jotka eivät perustuneet Suomen paneelin visioihin, asetettiin tärkeysjärjestykseen seuraavasti: Suosituksista 1–20 ja 25–30 pidettiin luento, jonka jälkeen osallistujat saivat lukea suositukset omilta papereiltaan tai ilmoitustauluilta. Jokainen osallistuja sai tärkeimmän ja toivottavimman suosituksen valintaan seitsemän pistettä. Kaikki asettivat pisteensä oman valintansa mukaan seitsemälle (tai harvemmalle) suositukselle samaan aikaan. Yhteensä annettiin 106 ääntä (ja 6 ääntä jätettiin käyttämättä). Paneelin tulokset on esitetty taulukossa 4 seuraavan alaotsikon alla.

Tulokset

Äänestyksen tulokset on esitelty taulukossa 4. *Seitsemän tärkeintä suositusta* on korostettu vihreällä. Suositukset on asetettu tärkeysjärjestykseen niiden saaman kokonaisäänimäärän mukaan.

Taulukko 4. Kansalaispaneelin asettama tärkeysjärjestys

Sija	Suositus	Pisteet
1.	Kannustetaan teknisiä ja sosiaalisia innovaatioita, jotka parantavat julkisen liikenteen käyttöä ja saatavuutta (no 18)	8
2.	Ennakointi ja tutkimus luovat kestäviä keinoja hajautetun energiantuotantojärjestelmän kehittämiseksi sekä energiaan liittyvien konfliktien ratkaisemiseksi (no 5)	7
2.	Ikääntyvissä yhteiskunnissa tarvitaan sosiaalisia innovaatioita (no 17)	7
4.	Eurooppalainen TV – yhtenäisyyttä ja moninaisuutta. Pysyvä kokeiluhanke, jossa kokeillaan tapoja rakentaa ja ilmaista identiteettiä (IdenTVLab) (no 3)	6
4.	Kaupunkiympäristön optimointi: kohti tiiviitä eurooppalaisia ekokaupunkeja (no 9)	6
4.	Tuotteissa käytettävien aineiden kierrättämisen lisääminen (no 11)	6
4.	Työn jakamisen linjausten euroopanlaajuinen integrointi (no 25)	6
8.	Plug and play -viestintä: älylaitteiden standardointi (no 4)	5
8.	"Toimintaohjelma työn tulevaisuudelle" paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla osana yhteiskunta- ja humanististen tieteiden hankkeita (no 6)	5
8.	Lisää suoraa demokratiaa sähköisellä äänestämällä (no 12)	5
8.	Valitaan tai kehitetään kasveja ja tekniikoita, jotka kestävät äärimmäisiä olosuhteita (no 20)	5
8.	Kehitetään tehokkaita kaupunkiympäristöjä, jotka tukevat monisukupolvista elämäntapaa (no 26)	5
13.	Innovatiiviset osallistavat rakenteet (no 16)	4
13.	Maailmanlaajuisia yhteistyötä avaruustekniikan kehittämiseksi (no 28)	4
13.	Hanke maailmanhallinnon tutkimiseksi (no 29)	4
16.	Humanistisella tutkimuksella selvitetään, mitä arvokas kuolema tarkoittaa nykyään eurooppalaisille (no 1)	3
16.	Apuvälineitä vammaisille (no 2)	3
16.	Tieteellisen luomutuotannon ja bionisen tuotannon eettisen pohdiskelun edistäminen (no 8)	3

16.	Sofiasta ekokaupunki malliksi muille eurooppalaisille pääkaupungeille (no 14)	3
16.	Alumnitoiminta osaksi hallinnointikoodia (no 27)	3
16.	Ihmisen ja koneen välisen rajapinnan kehittäminen (no 30)	3
22.	Yhteisymmärrys viljelijäjärjestöjen kanssa antibioottien ja hormonien välttämisestä (no 15)	2
23.	Ihmisaistien parantamista ja laajentamista selvittävän tutkimuksen kehittäminen (no 7)	1
23.	Paluu maanviljelyn perinteisiin (no 10)	1
23.	Tunnustuksen politiikka (no 13)	1
26.	Kehitetään avatareja, jotka mahdollistavat fyysisen etäläsnäolon (no 19)	0

Huomioita loppukeskustelusta ja arviointikyselystä

Tärkeysjärjestykseen asettamisprosessin lopuksi järjestettiin yhteiskeskustelu, jossa pohdittiin prosessin tuloksia ja CIVISTI-hanketta yleisesti.

Projektipäällikkö ihmetteli ensin joukkoliikenteen valintaa tärkeimmäksi suositukseksi Suomessa, jossa joukkoliikenne on suhteellisen kehittyntä. Kuten yksi panelisti totesi, pääkaupunkiseudun ulkopuolella joukkoliikenne on kuitenkin täysin riippuvaista yksityisliikenteestä. CIVISTI-hankkeessa tuotettua luetteloa pidettiin kaiken kaikkiaan hyödyllisenä, ja sen koettiin kattavan osallistujien tärkeinä pitämiä asioita ja ongelmia.

Monia suosituksia pidettiin hyvin toivottavina, vaikka niitä toisaalta arvosteltiin liian abstrakteiksi ja niiden koettiin usein näkevän kysymyksiin liittyvät laajat ongelmat liian kapea-alaisesti. Kiinnostavaa oli, että monia suosituksia pidettiin huonosti muotoiltuina, jolloin ne voisivat hyvästä tarkoituksestaan huolimatta kohdata vastustusta CIVISTIn tulosten saajien taholta.

Keskustelun pohjalta voidaan esittää joitakin hyvien (EU-tason tutkimuspolitiikan) suositusten ominaisuuksia: Suositusten tulisi olla riittävän konkreettisia. Ne eivät saisi keskittyä liikaa paikallisen tai kansallisen tason asioihin. Niiden pitäisi olla hyvin muotoiltuja, perustua tavalliseen kieleen ja liittyä tuttuihin asioihin ja ongelmiin.

Osallistajat pitivät CIVISTI-hanketta hyvänä lähtökohtana kansalaislähtöisemmille eurooppalaisille tutkimusohjelmille. Päivän lopuksi osallistujille pidettiin arviointikysely, jonka mukaan 16 osallistujasta 15 (yksi oli epävarma) toivoi lisää CIVISTIn kaltaisia kansalaispaneeleita yleisten tutkimusohjelmien tueksi. Osallistujien tyytyväisyys hankkeeseen oli hyvin positiivinen päätös Suomen CIVISTI-kansalaiskuulemisille.

Liite 1. Suomalaiset visiot ja niiden pohjalta laaditut suositukset

S21. Poliittiset linjaukset, jotka ottavat myönteisen kannan maahanmuuttoon ja pakolaisuuteen.

Kuvaus

Eurooppalaiset maahanmuutto- ja pakolaispolitiikat keskittyvät liikaa uhkiin. Kokonaisvaltaisempi näkemys muuttoliikkeisiin auttaisi eurooppalaisia ymmärtämään maahanmuuton rikastavana mahdollisuutena eikä uhkana.

Tarvitaan koulutus-, kulttuuri-, maahanmuutto- ja mediapoliittisten linjausten koordinoitua, mikäli kansalaisten ja byrokratioiden näkemyksiä aiotaan muuttaa. Tavoitteena on ymmärtää maahanmuuttajia (ihmisarvo) sekä kertoa paremmin muuttoliikkeistä (myös pois päin Euroopasta). Euroopanlaajuinen tutkimushanke muuttoliikkeiden osuuteen eurooppalaisten yhteiskuntien historiassa ja nykyhetkessä auttaisi lisäämään ymmärrystä. Monikielisten kulttuurien ja inhimillisemmän maahanmuuttopolitiikan potentiaali Euroopan tasolla tulisi ymmärtää nykyistä paremmin.

Asiantuntija-arviot

• Uutuusarvo

Maahanmuutto positiivisena prosessina on aivan uusi katsantokatoa (vrt. Schengen-säädökset keskittyvät vain kontrolloimaan ja rajoittamaan).

• Tärkeys

Monikulttuurisuuden tukeminen on välttämätöntä, jotta Euroopan yhtenäisyys säilyy.

• Ajoitus

Kyseessä on hidas ja historiallinen prosessi, joka tulisi aloittaa heti, jotta sen vaikutukset nähtäisiin tulevaisuudessa.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 40: Kielen ja kulttuurin vahvistaminen.

V40. Kielen ja kulttuurin vahvistaminen

Millainen visionne on?

Eurooppaan tulee maahanmuuttajia eri maanosista ja heitä tarvitaan kantaväestön ikääntymisen ja syntyvyyden alenemisen takia. Maahanmuuttajat/pakolaiset on kotoutettava kielen kautta kulttuuriin. Vastaavasti valtaväestö on ”sopeutettava” maahanmuuttajiin, joiden erilaisuutta on tuettava. Kulttuurisen identiteetin säilyttäminen ja arvostaminen on yhtä tärkeää valtaväestölle ja maahanmuuttajille. Kielellisen kotouttamisen on oltava samanlaista ja tasa-arvoista maittain ja alueittain. Kulttuurista kotouttamista tarvitaan yhtä vahvasti, mutta sen sisällöt riippuvat alueellisesta kulttuurista. Haasteena on ihmisluento, joka on lähtökohtaisesti ennakkoluuloinen ja vieraanpelkoinen.

Mitä hyviä puolia tai hyötyjä visioon liittyy? Kenelle?

Identiteetin vahvistaminen on tähdittävä oman itsen ja toisten kunnioittamiseen, jolloin ennakkoluulot vähenevät, turvallisuudentunne paranee, pahoinvointi vähenee ja yhteisöllisyys lisääntyy. Tavoitteena on pysyvä rauhantila. Kieli ja kielen hallitseminen on avain kommunikaatioon, koulutukseen, työhön, tasa-arvoon, omien oikeuksien puolustamiseen ja demokratiaan. Pitkällä tähtäimellä hyvä kielellinen ja kulttuurinen kotouttaminen tuo taloudellisia etuja yhteiskunnalle ja rikastuttaa myös valtaväestön

elämää. Valtaväestö suhtautuu positiivisemmin maahanmuuttajiin, jotka puhuvat alueensa valtakieltä kuin niihin, jotka käyttävät esim. englantia välikielenä.

Mitä kielteisiä vaikutuksia tai seurauksia visioon liittyy? Kenelle?

Uhkana on, että ensimmäisen polven maahanmuuttajat jäävät vain selkokielen tasolle eivätkä omaksu rikkaampia kielellisiä ilmaisutapoja. Mamu-perheiden sisällä sosiaaliset suhteet voivat vääristyä, lapset joutuvat opastamaan vanhempiaan, mutta tällä visiolla vältämme sen. Lyhyellä tähtäimellä aito kotouttaminen on kallista, ja hyödyt ovat nähtävissä pitkällä aikavälillä.

Mitä tarvitaan vision toteuttamiseksi (esim. tietoa, politiikkaa, menettelytapoja, voimavaroja, taitoja)?

Selkokielen aseman vahvistaminen (pelkät dyslektikot ym. erityisryhmät eivät ole ainoita, jotka tarvitsevat selkokieltä, vaan erityisesti maahanmuuttajat). Kielen oppiminen ei saa jäädä kuitenkaan pelkkään selkokielen tasoon, vaan selkokielen oppiminen on välivaihe yhteiskuntaan integroitumisessa. Digitelevisiota on kehitettävä siten, että katsoja voi valita itselleen oikeankielisen (haluamansa) tekstityksen. Televisio-ohjelmien dubbauksesta on luovuttava kaikissa EU-maissa: televisio-ohjelmat on tekstitettävä, jotta kaikki kansalaiset oppivat kuulemaan vieraita kieliä ja parantamaan lukunopeuttaan. Ääneen lukevat älykynät lisääntyvät tulevaisuudessa ja helpottavat kommunikointia. Myös muut, tulevat innovaatiot helpottavat erikielisten keskinäistä kommunikaatiota tulevaisuudessa. Kannettavat tietokoneet pienenevät edelleen, jolloin www-sivujen hyödyntäminen koulutuksessa ja kommunikaatiossa paranee. Esimerkiksi arkipäivän tilanteissa voi etsiä apua verkkosivujen puhesyntetisaattorihjelmista: ravintolassa oma kämmentietokone auttaa tilaamaan ruoat. Verkko-opiskeleminen ja –oppiminen on yksi vaihtoehto perinteisille kieli- ja kulttuurikursseille. Kulttuurisista asioista on tiedotettava eri tiedonvälityskanavia myöten vahvemmin ja monipuolisemmin. Tiedottamisessa on huomioitava erilaiset kohderyhmät, kuten nuoret, ikäihmiset jne. Pienten kielten kirjallisuuden kääntämisestä valtakielille on tuettava, samoin toisinpäin. EU:n tasolla on määriteltävä yhteiset kotouttamisen standardit, jotka on sovittava yhteisesti EU:n täysistunnossa.

S22. Biojalostamojen käytön edistäminen.

Kuvaus

Biojalostamoissa⁶ tuotetaan luonnollisia, biohajoavia kemikaaleja, joilla korvataan fossiiliset kemikaalit.

Asiantuntija-arviot

• Uutuusarvo

Biojalostamot eivät ole uusia idea. Niiden kehitys on vasta lapsenkengissä.

• Tärkeys

Suositus on erittäin tärkeä, sillä fossiiliset polttoaineet ovat loppumassa ja uusiutuvan energian käyttäminen saattaa hidastaa ilmastonmuutosta.

• Ajoitus

Biojalostamot on huomioitu 7. puiteohjelmassa⁷ ja Yhdysvaltain tutkimusohjelmissa. Niistä on tehtävä tärkeä osa 8. puiteohjelmaa ja kansallisia eurooppalaisia tutkimusohjelmia.

Asiantuntijoiden lisäkommentit

⁶ Biojalostamon tekniikka muistuttaa öljyjalostamaa, mutta laitos tuottaa polttoainetta, kemikaaleja tai lämpöä biomassasta, esimerkiksi puusta tai sokeriruo'osta. Biojalostamo vähentää jätteen määrää ja tekee maataloudesta sekä teollisuudesta kestäväen kehityksen mukaista. Samalla se korvaa fossiilisia polttoaineita, joiden määrä on rajallinen. <http://en.wikipedia.org/wiki/Biorefinery>

⁷ Puiteohjelmat ovat Euroopan unionin tärkeimmät rahoitusvälineet tutkimuksen ja teknologian kehityksen tukemiseksi. Niiden tarkoituksena on lisätä Euroopan kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Kaikki tutkimukseen EU:ssa liittyvä toiminta on mukana puiteohjelmissa. Niihin kuuluu erityisohjelmia ja aihepiirejä. Rahoitusta voivat hakea sekä ryhmät että yksittäiset tutkijat. Seitsemäs puiteohjelma ajoittuu vuosille 2007–2013, kahdeksas puiteohjelma sitä seuraaville vuosille.

Fossiilisten resurssien vähyys ei tarkoita pelkästään energianlähteitä, vaan myös raaka-ainepulaa esimerkiksi ravinteiden, pakkausaineiden, renkaiden ja lääkkeiden valmistuksessa. Tarvitaan uusiutuvia materiaaleja, joilla voidaan korvata fossiiliset raaka-aineet. On kehitettävä tekniikkaa, joka tuottaa tarvittavat aineet uusiutuvalla ja biohajoavalla tavalla. Tekniikkaa kutsutaan biojalostamoksi. Se on otettava mukaan tutkimusohjelmiin eurooppalaisella ja kansallisilla tasoilla. Biojätteen kuljettamisen minimoimiseksi on kehitettävä eri kokoisia biojalostamoja. Pienet biojalostamot voivat huolehtia jätteen ensikäsittelystä paikallisesti, mistä peruskemikaalit siirretään isompiin käsittelylaitoksiin, jossa niistä jatkojalostetaan muita tuotteita (renkaita, pakkausaineita jne). Paikalliset biojalostamot voivat tuottaa bioenergiaa⁸, joka voidaan varastoida paikallisesti ja vähentää ulkoisten energianlähteiden tarvetta maanviljelyssä tai tuotantolaitoksissa. Se toimii myös paristona silloin, kun muut uusiutuvat energialähteet – kuten tuuli- tai aurinkovoima – eivät tuota riittävästi virtaa.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 44: Pahimmat ympäristöuhkat on voitettu.

V44. Pahimmat ympäristöuhkat on voitettu

Millainen visionne on?

Kasvihuonekaasujen vähentyminen. Kierrätys on lisääntynyt ja jätteiden hyötykäyttö on parantunut. Myrkkujen sijasta käytetään luonnonmukaisempia menetelmiä. Jos myrkkyjä joudutaan käyttämään niin käytetään sellaisia, jotka hajoavat luonnossa. Liikennevälineille kehitetään ihan uusia ratkaisuja (uusia liikennevälineitä, polttoaineen tilalle joku muu ratkaisu yms.)

Mitä hyviä puolia tai hyötyjä visioon liittyy? Kenelle?

Ympäristö säilyy elinkelpoisena sekä ihmisille että muulle elämälle. Sairaudet vähenevät ja terveys kohentuu. Terveydenhuollon varoja säästyy. Hyvinvointi lisääntyy.

Mitä kielteisiä vaikutuksia tai seurauksia visioon liittyy? Kenelle?

Vaatii kansalaisilta uhrauksia. Joudutaan ehkä tinkimään elintasosta (kulutushysterian vähentäminen). Uusien teknologioiden kehittäminen on kallista. Kehittyville maille on vaikeaa sitoutua näihin tavoitteisiin, koska niillä on paljon muitakin ongelmia ratkaistavanaan.

Mitä tarvitaan vision toteuttamiseksi (esim. tietoa, politiikkaa, menettelytapoja, voimavaroja, taitoja)?

Valistusta ja asennekasvatusta, joilla vaikutetaan siihen, että ihmiset alkavat ymmärtää asian tärkeyden ja muuttavat käyttäytymistään. Haittamaksuilla ohjataan yrityksiä kehittämään vähemmän saastuttavia menetelmiä. Ohjataan ja kannustetaan ympäristöä säästäviin ratkaisuihin. Vaatii sekä halua että sitoutumista niin yhteiskunnalta, yrityksiltä kuin yksityisiltä ihmisiltä, että hyvät ideat ja tavoitteet muuttuvat käytännön toimenpiteiksi.

S23. Hanke suomalaisten parhaiden käytäntöjen levittämisestä muihin maihin

Kuvaus

Suomalaisten tiede- ja teknologiapolitiikkalinjausten luojien tulisi esitellä metodologiansa, antaa muiden EU-maiden kommentoida niitä, etsiä niiden heikot kohdat ja ehdottaa täydentäviä ja/tai vaihtoehtoisia ratkaisuja.

⁸ Biopolttoaineista tai biohajoavista materiaaleista (kasvit, jäte) tuotettua energiaa. Bioenergia tekee energiantuotannosta kestävästä kehityksen mukaista.

Asiantuntija-arviot

• Uutuusarvo

Suosituksen uutuus on siinä, että se kääntää huomion osittaisiin analogioihin, joissa suomalaiset käytännöt asetetaan parhaiden käytäntöjen asemaan.

• Tärkeys

Taloudelliset ja sosiaaliset järjestelmät ovat entistä riippuvaisempia tutkimus- ja kehitystyöstä. Niinpä uranuurtajien käytännöistä oppiminen on perusehto, jotta pysytään EU:n kilpailijoiden tahdissa tiedesektorilla. Tehostaa tiedon leviämistä ja varmistaa eurooppalaisen lisäarvon. Interaktiivinen dialogi auttaisi päätöksentekijöitä synnyttämään innovatiivisia ideoita maan innovaatiopolitiikassa.

Ajoitus

Välittömästi (relevantti 8. puiteohjelmassa⁹).

Asiantuntijoiden lisäkommentit

Suomen menestyksenkäs innovaatiopolitiikka tulisi viestiä muille EU-maille ja niiden tulisi kommentoida sitä mahdollisena esimerkkinä parhaista käytännöistä. Järjestelmällinen ajatustenvaihto parantaa linjausten tekemisen joustavuutta. Tekniikka muuttuu jatkuvasti, joten muutoksen täytyy olla jatkuvaa myös poliittisissa linjauksissa ja niitä kehittävässä organisaatioissa sekä innovatiivisissa yrityksissä ja yhteisöissä. Niinpä oman maansa innovaatiopolitiikasta huolestuneiden EU-valtioiden päätöksentekijöiden tulisi kommentoida suomalaisten esimerkkiä. He voisivat löytää siitä mahdollisia heikkouksia. Ideoiden vaihto synnyttää uusia ideoita ja uusia parhaita käytäntöjä.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 45: Suomi innovaation edelläkävijänä.

V45. Suomesta innovaatioiden edelläkävijä

Millainen visionne on?

Suomesta on kehittynyt innovaatioiden kehittäjä tulevaisuudessa. Suomi on innovaatioiden keksimisen edelläkävijä maailmalla. Suomeen luotetaan huippuosajana maailmalla. Innovaatioiden kehitystä on edistetty koulutusta tukemalla teknologia-, lääketiede- ja osin myös ympäristötutkimuksen alalla.

Uusien innovaatioiden tuottama hyöty pyritään jakamaan tasapuolisesti kehittyvien maiden ja teollisuusmaiden välillä. Kehitetään uusia taitoja jatkuvasti. Keksimistä edistetään ideapajalla, joka tukee sekä koulutettujen että kouluttamattomien luovaa ongelmanratkaisua.

Mitä hyviä puolia tai hyötyjä visioon liittyy? Kenelle?

Vahva innovaatiotoiminta on Suomelle eduksi. Se lisää Suomen tunnettuutta ja mainetta ulkomailla ja hyödyttää Suomen taloutta. Hyödyt pyritään jakamaan tasapuolisesti kehittyvien maiden ja teollisuusmaiden välillä. Ideapaja auttaa kehittämään laadukkaita ja maailmanlaajuisesti tunnettuja tuotteita. Pajan vahva brändi tunnetaan ympäri maailman.

Mitä kielteisiä vaikutuksia tai seurauksia visioon liittyy? Kenelle?

Rikkaat maat torjuvat helposti köyhempien maiden innovaatiot ja sen mukaisesti myös kehitystä. Rikkaat maat imevät tyhjiksi kehittyvien maiden taloudellisia resursseja, jos viedään esimerkiksi paperitehtaita Kiinaan. Kuilu koulutettujen ja kouluttamattomien ihmisten ja kansakuntien välillä kasvaa. Kehittyvät maat luottavat nyt ja varmaan tulevaisuudessa liian paljon siihen, että jotkut muut tekevät innovaatiot heille. Tämä johtuu siitä, että imetään liikaa voimavaroja, mutta ei anneta riittävästi takaisin; tällä on pitkät historialliset juuret siirtomaa-ajattelussa.

⁹ Puiteohjelmat ovat Euroopan unionin tärkeimmät rahoitusvälineet tutkimuksen ja teknologian kehityksen tukemiseksi. Niiden tarkoituksena on lisätä Euroopan kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Kaikki tutkimukseen EU:ssa liittyvä toiminta on mukana puiteohjelmissa. Niihin kuuluu erityisohjelmia ja aihepiirejä. Rahoitusta voivat hakea sekä ryhmät että yksittäiset tutkijat. Seitsemäs puiteohjelma ajoittuu vuosille 2007–2013, kahdeksas puiteohjelma sitä seuraaville vuosille.

Mitä tarvitaan vision toteuttamiseksi (esim. tietoa, politiikkaa, menettelytapoja, voimavaroja, taitoja)?

Politiikkaa tarvitaan innovaatioiden rahoittamiseen etenkin teknologia-, lääketiede- ja osin myös ympäristöalalla. Rahoituksen avulla tuetaan parempaa koulutusta tulevaisuudessa etenkin kehittyvissä maissa. Keksimistä edistetään ideapajalla, joka tukee sekä koulutettujen että kouluttamattomien luovaa ongelmanratkaisua. Ideapaja on markkinapohjalta toimiva keksintötehdas. Ideapaja on Nokian kaltainen kansainvälinen liikeyritys, joka on erikoistunut keksintöihin. Alun perin rahoitus järjestyy valtion varoin, kuten TE-keskusten ylläpitämissä yrityspuistoissa. Ideanikkareita kilpailutetaan keskenään ja valitaan sieltä, mistä löydetään edullisimmin. Tehdas keskittyy keksintöihin ja niiden patentoimiseen. Voimavarat olisi jaettava niin tasapuolisesti kuin mahdollista. Ideapaja toimii voittoa tavoittelematta kehittyvissä maissa. Ideapaja perustaa ideoidensa pohjalta tehtaita kehittyviin maihin; kun tehtaot rupeavat tuottamaan voittoa, ne siirretään valtiolliseksi omaisuudeksi. Jos voimavaroja siirretään kehittyviin maihin, niiden siirto tulisi hallita teollisuusmaista käsin perustusvaiheessa. Kehittyvien maiden pärjätessä, vähitellen luodaan tilanne, jossa maat pärjäävät omillaan. Tulevaisuudessa tarvitaan yhä uusia taitoja, jotta ei jouduta pysähtyneisyyden tilanteeseen.

S24. Maaseudun kunnianpalautus

Kuvaus

Nykyaikaisessa elämäntavassa maaseutu voi olla tärkeä paikka erilaisille kokemuksille, käytännönläheiselle oppimiselle ja työlle. Muuttoliike kuitenkin kuljettaa väkeä yhä pois maaseudulta, eivätkä ihmiset tunne tarpeeksi hyvin ruuantuotannon tulevaisuuteen liittyviä ongelmia. Niinpä on ryhdyttävä toimenpiteisiin, joilla maaseudusta tehdään houkuttelevampi paikka etenkin nuorille ja luodaan infrastruktuuri, joka huomioi myös vanhusten tarpeet.

Ennakointihankkeilla voitaisiin muodostaa uusi visio maaseudun maankäytön suunnittelemiselle ja synnyttää uusia näkemyksiä maaseudusta osana nykyaikaista elämää. Tutkimus auttaisi löytämään maaseudun taloudelliset ja kulttuuriset vahvuudet, jotka auttavat ihmisiä toimimaan osana tuottavia, teollisia, bisnes- tai palvelulähtöisiä toimintoja. Erityisiä tutkimuskysymyksiä on seuraavista aihepiireistä:

- yksilöllisen liikkuvuuden takaavat liikennejärjestelmät
- kulttuurielämä ja poliittinen toiminta maaseudulla
- uudet työmahdollisuudet
- tasapaino tuottavuuden ja virkistysarvojen välillä

Maatalouden kehittämisen ympäristövaikutuksissa tulisi huomioida suljettujen prosessien¹⁰ mahdollisuus, luonnonvarojen tasapainoinen käyttö paikallistasolla, lannoitteiden käyttö, energianhallinta ja pienet paikalliset tuotantoyksiköt, kuten biojalostamot¹¹. Virkistys- ja vapaa-ajan käyttöön liittyvät tärkeitä näkökulmia, jotka voisivat houkuttaa nuoria maaseudulle.

Asiantuntija-arviot

• Uutuusarvo

Maaseudulla elämistä taloudellisesti tukevia ohjelmia on jo, mutta ne keskittyvät lähinnä paikalliselle tasolle, kun taas tällaiselle ohjelmalle olisi tarvetta kansallisella ja koko Euroopan tasolla.

¹⁰ Suljettu prosessi tarkoittaa järjestelmää, joka on omavarainen ja uudelleenkäyttää kaiken tai lähes kaiken tuottamansa. Maanviljelyssä sillä tarkoitetaan prosessia, jossa jäte (kasvit ja eläinten jätökset) käytetään uudelleen, vähennetään jätteen määrää, energiankulutusta ja tuholaismyrkköjen käyttöä.

¹¹ Biojalostamon tekniikka muistuttaa öljyjalostamoita, mutta laitos tuottaa polttoainetta, kemikaaleja tai lämpöä biomassasta, esimerkiksi puusta tai sokeriruo'osta. Biojalostamo vähentää jätteen määrää ja tekee maataloudesta sekä teollisuudesta kestävämpiä kehityksen mukaista. Samalla se korvaa fossiilisia polttoaineita, joiden määrä on rajallinen. <http://en.wikipedia.org/wiki/Biorefinery>

• **Tärkeys**

Maaseudun elinkelpoisuus on tärkeää kaikille eurooppalaisille. On elintärkeää varmistaa, että kasvavalle väestölle riittää ruokaa.

• **Ajoitus**

8. puiteohjelma¹² tarjoaa hyvän ympäristön tällaisille tutkimus- ja ennakoitihankkeille.

Visio, johon suositus pohjautuu

Maaseutu kunniaan!

V49. Maaseutu kunniaan!

Millainen visionne on?

Mielekkään elämisen toteutuminen ei vaadi asumista kaupungissa. Maaseutu antaa luonnollisemmat ja terveellisemmät mahdollisuudet hyvälle elämälle. Jo nyt maaseudulla asuminen koetaan houkuttelevaksi vaihtoehdoksi. Ihmisille ei vain ole viime vuosikymmeninä annettu siihen mahdollisuutta. Asioiden saavuttaminen tai menestyminen eivät vaadi asumista kaupungissa. Työmatkaan kuluva aika ei lisäännä, kilometrit ja liikkumistapa vain muuttuvat (oma auto <-> julkinen liikenne). Hallituilla ohjaus- ja tukitoimenpiteillä on muutos helpostikin mahdollista toteuttaa. Valloillaan oleva maaseudunvastainen viestintä tulisi kääntää päinvastaiseksi.

Mitä hyviä puolia tai hyötyjä visioon liittyy? Kenelle?

Lapset: Maaseudun pihapiiri, metsät, tila jne. antavat turvallisen ympäristön kasvulle, leikeille yms. Maaseutu mahdollistaa luovuuden syntymisen ja kasvamisen. Kasvit, linnut ja jopa vuodenaikojen muutokset rikastuttavat lasten elämää. Oppiminen ei rakennu pelkästään koulun varaan.

Nuoret: Omatoimisuuteen kasvetaan, ongelmat opitaan ratkaisemaan, vastuuntunto lisääntyy niin omasta perheestä kuin lähiympäristöstäkin. Ystävyysuhteet tiivistyvät ja syventyvät. Haaksirikon vaarat vähentyvät. Kypsyminen todelliseen aikuisuuteen tapahtuu terveellä tavalla.

Aikuiset: Perhekeskeisyys toteutuu maaseudulla kaupunkia paremmin ja mahdollistaa yhteisen ajan ja sitä kautta turvallisen tunteen lasten kasvattamisesta (esim. retki metsälammelle vrt. käynti kulmilla). Mahdollisuudet perheen yhteisiin harrastuksiin lisääntyvät maaseudulla. Työmatka ilman ruuhkaliikennettä tuo oivan siirtymisen ”kotiaikaan” ja toimii eräänlaisena työnohjausmahdollisuutena itselle. Töistä kotiutuminen rauhalliselle maaseudulle vie viimeistään ajatukset työelämästä pois ja työ ei nouse elämän kuninkaaksi.

Ikääntyneille maaseutuasuminen tuo mahdollisuuden elää jälkikasvun kanssa antaen tukea ja siirtäen elämäkokemusta nuoremmille sekä myöskin saaden tukea ja apua ikääntymisen mukanaan tuomissa haasteissa. Maaseutu tuo nykyteknologiaa hyödyntäen oivan mahdollisuuden luovaan etätyöskentelyyn. Kaikki tieto on saavutettavissa maalta käsin. Maaseutumaisella kulttuuriympäristöllä on omat erityispiirteensä ja mahdollisuutensa. Suomalaisen kulttuurin olennainen asia – maaseutu, säily! Yleinen hyvinvointi lisääntyy ja elämänlaatu paranee. Elämistä maaseudulla ilman hysteeristä harrastamista. Yhteisöllisyys.

Mitä kielteisiä vaikutuksia tai seurauksia visioon liittyy? Kenelle?

Hallitsematon muutos: kuntien investoinnit jakautuvat siirtymävaiheessa epätasaisesti.

Mitä tarvitaan vision toteuttamiseksi (esim. tietoa, politiikkaa, menettelytapoja, voimavaroja, taitoja)?

Massaviestinnän on lopetettava maaseudun halveksunta liittyen politiikkaan. Maaseudulla asuminen tulisi tehdä houkuttelevaksi, sekä mahdolliseksi lainsäädäntö- ja tukitoimivälinein. EU:lle oma

¹² Puiteohjelmat ovat Euroopan unionin tärkeimmät rahoitusvälineet tutkimuksen ja teknologian kehityksen tukemiseksi. Niiden tarkoituksena on lisätä Euroopan kasvua, kilpailukykyä ja työllisyyttä. Kaikki tutkimukseen EU:ssa liittyvä toiminta on mukana puiteohjelmissa. Niihin kuuluu erityisohjelmia ja aihepiirejä. Rahoitusta voivat hakea sekä ryhmät että yksittäiset tutkijat. Seitsemäs puiteohjelma ajoittuu vuosille 2007–2013, kahdeksas puiteohjelma sitä seuraaville vuosille.

maaseutuasumis-komissaario, Suomi hankkeen pilottimaaksi! Hankkeen onnistuessa syntyneitä hyviä malleja ja käytäntöjä muiden maiden hyödynnettäväksi. Toimenpiteillä on jo kiire! Kokonaan autioitunut maaseutu ei houkuttele ja nykysuuntaan kasvaneet asenteet vaikeuttavat tilannetta entisestään. Lähivuosina viimeisinkin tuntuma maaseutuasumisesta on kadonnut. Palveluja on kehitettävä esimerkiksi ns. kiertäviksi palveluiksi vrt. kirjastoauto. Esim. kiertävä terveydenhoitaja, koulu tms.

Liite 2. Lyhyet versiot 26 suosituksesta

1. Humanistisella tutkimuksella selvitetään, mitä arvokas kuolema tarkoittaa nykyään eurooppalaisille

Eurooppalaisessa perspektiivissä toteutetaan osallistuva antropologinen tutkimus ikääntyvästä väestöstä moderneissa yhteiskunnissa, joissa perinteiden ja uskonnon merkitys vähenee. Tavoitteena on kehittää ympäristöjä, joissa kansalaiset voivat keskustella ja muodostaa yhteisöjä, jotka keskittyvät kuolemisprosessin arvokkuudesta huolehtimiseen.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 7: Mahdollisuus kuolla arvokkaasti, perheen ja sukulaisten verkosto tukena.

Suositukseen liittyy myös:

- visio 11: Kuolinpassi.

2. Apuvälineitä vammaisille

Selvitetään vammaisille tarkoitettujen huipputeknisten apuvälineiden tilanne. Tältä pohjalta valmistellaan politiikkalinjaus läheisessä yhteistyössä tekniikan alan asiantuntijoiden ja yhteiskuntatieteilijöiden kanssa.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 9: Vammaiset yhteiskunnan täysipainoisina, arvokkaina jäseninä.

3. Eurooppalainen TV – yhtenäisyyttä ja moninaisuutta. Pysyvä kokeiluhanke, jossa kokeillaan tapoja rakentaa ja ilmaista identiteettiä (IdenTVLab)

Perustetaan TV, joka vaikuttaa erilaisten eurooppalaisten identiteettien syntyyn ja mahdollistaa kulttuurienvälisen yhteistyön ottaen huomioon erityisesti lasten ja nuorten kasvatustarpeet

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio: 10. TV eurooppalaisen identiteetin luojana.

4. Plug and play -viestintä: älylaitteiden standardointi.

Älykkään yhteiskunnan toteuttamiseksi ja resurssien tuhlaamisen välttämiseksi tarvitaan älylaitteiden standardointia. Standardoinnin avulla älylaitteet kykenevät viestimään keskenään valmistajasta ja mallista riippumatta. Erityishuomiota tulee kiinnittää tietoturvaan ja yksityisyyden suojaan.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 12: Älykäs yhteiskunta.

5. Ennakointi ja tutkimus luovat kestäviä keinoja hajautetun energiantuotantojärjestelmän kehittämiseksi sekä energiaan liittyvien konfliktien ratkaisemiseksi.

Ennakoinnin ja tutkimuksen avulla luodaan uusia vaihtoehtoja hajautetun ja ympäristöystävällisen energiantuotantojärjestelmän kehittämiseksi ja energiaan liittyvien konfliktien ratkaisemiseksi.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio: 13. Rajaton energia (riippumattomuus fossiilisista polttoaineista, paikallinen ja ympäristöystävällinen energiantuotanto)

6. ”Toimintaohjelma työn tulevaisuudelle” paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla osana yhteiskunta- ja humanististen tieteiden hankkeita.

Luodaan toimintaohjelma, jossa tutkitaan työhön liittyviä asioita kuten työn uudelleenmäärittely, joustoturva, palkkatyön ja vapaaehtoistyön rajanveto, työ-elämä-tasapaino, perustulo, uudenlaiset työpaikat ja sosiaalinen vastuu. Kansalaisten tulisi osallistua toimintaohjelmaan.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 17: Ei työ tekemällä lopu (Täystyöllisyys – visio työn, vapaa-ajan, vapaaehtoistyön ja täystyöllisyyden tasapainosta)

7. Ihmisaistien parantamista ja laajentamista selvittävän tutkimuksen kehittäminen.

Tuotetaan huippututkimusta joka pyrkii aistien laajentamiseen bioniikka- ja kone-ihminen-rajapintatutkimuksen avulla. Päähuomio on teknologisilla yhteistyöhankkeilla, niihin liittyvillä poikkitieteellisillä yhteishankkeilla ja huomiota on kiinnitettävä myös psykologiisiin, eettisiin ja filosofisiin reunaehtoihin.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 19: Haluan olla ihminen! (Unelma terveydestä ja hyvinvoinnista, teknologiasta ja etiikasta)

8. Tieteellisen luomutuotannon ja bionisen tuotannon eettisen pohdiskelun edistäminen.

Radikaalisti uudenlaisten geneettisten ja bionisten keksintöjen eettiset vaikutukset tulisi systemaattisesti arvioida eettisissä tutkimuslautakunnissa. Eettisessä arvioinnissa tulisi huomioida tasapainoisesti robottien ja bionisten laitteiden innovatiivinen potentiaali ja mahdollisuus luomutuotannon ja luonnonkunnioittamisen edistämiseen.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 19: Haluan olla ihminen! (Unelma terveydestä ja hyvinvoinnista, teknologiasta ja etiikasta)

9. Kaupunkiympäristön optimointi: kohti tiiviitä eurooppalaisia ekokaupunkeja.

Kehitetään pilottihanke tiiviisti rakennetusta eurooppalaisesta ekokaupungista, jolla tutkitaan mahdollisuuksia kehittää kaupunkisuunnittelua ekologisesti kestävämpään suuntaan niin, että maankäyttö tehostuu. Kansalaisten osallistuminen on olennainen osa hanketta.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 20: Moderni eurooppalainen kaupunki 2050.

10. Paluu maanviljelyn perinteisiin.

Ennakointitutkimuksin ja vertailevan analyysin avulla tutkitaan Euroopan eri alueiden maatalouspotentialia. Kehitetään politiikkalinjauksia, jotka palauttavat kunniaan maanviljelyn perinteet, synnyttävät korkealaatuisia tuotteita ja kohottavat maanviljelijöiden työn arvostusta sen vaatiman tietomäärän ansiosta.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 21: Bulgaria – Euroopan puutarha.

11. Tuotteissa käytettävien aineiden kierrättämisen lisääminen.

Yhdistetään tuotteiden helppo kierrätettävyys ja tehokkuus. Investoidaan materiaalitutkimukseen, joka synnyttää kokonaan kierrätettävästä materiaalista rakennettuja, entistä tehokkaampia tuotteita.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 22: Ekoteknotulevaisuus.

12. Lisää suoraa demokratiaa sähköisellä äänestämällä.

Helpotetaan kansalaisten osallistumista poliittiseen päätöksentekoon kehittämällä sähköistä äänestämistä, jota voidaan soveltaa niin eduskuntavaaleissa kuin selvitetäessä kansalaisten mielipiteitä muista yhteiskunnallisesti merkittävistä asioista.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 25: Sukupolvien välinen yhteys halki ajan ja paikan.

13. Tunnustuksen politiikka

Tunnustuksen politiikka on uusi tutkimusalue, jota tulisi kehittää. Se keskittyy alueiden, maiden, arvojen, perinteiden jne. sisäsyntyisen ainutlaatuisen edistämiseen. Tutkimushankkeiden tulisi sisältää osallistavia prosesseja ja toimintatutkimusta.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 26: Yksi Bulgaria, yksi Eurooppa, yksi maailma – yksi kokonaisuus.

Suositukseen liittyy myös:
Visio 30: Euroopan unionin puheenjohtajuus Afrikassa

14. Sofiasta ekokaupunki malliksi muille eurooppalaisille pääkaupungeille.

Perustetaan eurooppalainen Ekokaupunki-ohjelma. Tuetaan rahallisesti eurooppalaisten kaupunkien muutosta ekokaupungeiksi ja parhaiden käytäntöjen jakamista. EU:n laajuinen Ekokaupunki-ohjelma on poikkitieteellinen, koska siihen liittyy monia tutkimushankkeita. Se auttaisi ratkaisemaan valtavia sosiaalisia ja ympäristöongelmia.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 27: Sofia – vihreä pääkaupunki.

15. Yhteisymmärrys viljelijäjärjestöjen kanssa antibioottien ja hormonien välttämisestä.

Sovitaan paikallisella tai alueellisella tasolla antibioottien ja hormonien käytön vähentämiseen tähtäävistä toimista. Luodaan EU:n 8. puiteohjelmassa tutkimusohjelma (filofis-eettis-tieteellis-juridinen), jonka lähtökohtana olisi se, etteivät eläimet ole pelkkiä tuotteita, vaan että niillä voi olla myös oikeuksia.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 31: Vastuullinen eläintuotanto EU:ssa.

16. Innovatiiviset osallistavat rakenteet.

Tuotaan suuren mittakaavan toimintatutkimusta, jonka pohjalla on uusien menetelmien ja viestintäteknologian testaaminen kansalaisten poliittisessa viestinnässä. Kohteeksi otetaan poliittinen kulttuuri. Eräs tutkimusalue on, kuinka uudet osallistavat rakenteet vaikuttavat poliittiseen järjestelmään ja siihen osallistuviin ihmisiin.

Visio, johon suositus pohjautuu
Vision 32: Ihmisten EU.

Suositukseen liittyvät myös:
- visio 36: Joukkoviestimien sijaan joukot viestivät
- visio 42: Eurooppa-TV

17. Ikääntyvissä yhteiskunnissa tarvitaan sosiaalisia innovaatioita.

Tutkimuksella selvitetään, millainen vaikutus työmarkkinoihin olisi siirtymäkaudella täystyöllisyyden ja täyden eläköitymisen välillä. Tarkoituksena on arvioida uusiksi nykyisen jäykän eläkeikäjärjestelmän toimivuus.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 33: Ikääntyvät ihmiset voimavarana.

Suositukseen liittyvät myös:
- visio 17: Ei työ tekemällä loppu.
- visio 50: Tukea perheen perustamiselle ja elättämiselle – sekä EU:lle.

18. Kannustetaan teknisiä ja sosiaalisia innovaatioita, jotka parantavat julkisen liikenteen käyttöä ja saatavuutta.

Tuetaan teknisiä ja sosiaalisia innovaatioita, joiden avulla ihmisten pääsy kulkuvälineisiin paranee. Käytetään älykästä, vuorovaikutteista verkkoa, joka tukee sekä perinteisen joukkoliikenteen käyttöä että kulkuvälineiden jakamista (esim. kimpakyydit). Orgaaninen, älykäs ja adaptoituva verkko kattaa sekä paikallisen että kansainvälisen liikenteen. Se toimii joustavasti, käyttäjälähtöisesti ja ympäristöystävällisesti.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 35: Ympäristöystävällistä liikennettä koko Euroopassa.

19. Kehitetään avatareja, jotka mahdollistavat fyysisen etäläsnäölon.

Luodaan tutkimusta avatarin käytön tulevaisuudennäkymistä. Avatarin käyttöön liittyy suuri potentiaali, mutta aiheeseen liittyy myös monia tutkimuskysymyksiä niin tekniikan

(tunnistautuminen), juridiikan (identiteettivarkaudet jne.), vakuutusten ja sosiaalisten kysymysten (kontakti toiseen ihmiseen) kannalta.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 36: Joukkoviestimien sijaan joukot viestivät.

20. Valitaan tai kehitetään kasveja ja tekniikoita, jotka kestävät äärimmäisiä olosuhteita.

Listään tutkimusponnisteluja, jotta synnytetään uusia kasveja ja viljelytapoja, jotka vähentävät resurssien käyttöä, lannoitteiden ja tuholaismyrkkujen käyttöä, pysäyttävät aavikoitumisen, elvyttävät jo aavikoituneen maan ja lisäävät kasvien tuotantoa märillä alueilla. Erityisesti kehitetään ääriolosuhteita sietäviä kasveja.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 39: EU:n ruuantuotanto on kestäväällä pohjalla.

25. Työn jakamisen linjausten euroopanlaajuinen integrointi

Tarvitaan integroituvia, koko Euroopan tasoisia uusia määritelmiä ja malleja työstä ja toimeentulosta. Lisäksi tarvitaan tutkimusta työstä, työllistämisestä, ansaitsemisesta ja elintavoista. Nykyisiä malleja on tutkittava ja vertailtava sosiologisen, filosofisen ja taloustieteellisen tutkimuksen avulla.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 53: Ilon päivä – tiistai, 16.4.2045.

26. Kehitetään tehokkaita kaupunkiympäristöjä, jotka tukevat monisukupolvista elämäntapaa.

Tuetaan viestintävälineitä ja mobiilitekniikoita, joilla ylläpidetään monisukupolvista perherakennetta. Tuetaan kaupunkisuunnittelua ja infrastruktuurisuunnittelua, jotka luovat suurperheille soveltuvia ympäristöjä ja tukevat perheen elinkaaren mukaan muuttuvia tarpeita.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 56: Perinteinen, monen sukupolven perhemalli.

27. Alumnitoiminta osaksi hallinnointikoodia

Eurooppalaisia yrityksiä tulisi kehottaa perustamaan vanhusneuvostoja, joiden avulla hyödynnetään entisten työntekijöiden osaamista ja tietotaitoa ohjausryhmän kautta. Tiedon tallentamisen tulisi olla tärkeä osa hallinnointikoodia.

Visio, johon suositus pohjautuu

Visio 59: Rauhallinen ja aktiivinen vanhuus.

28. Maailmanlaajuista yhteistyötä avaruustekniikan kehittämiseksi.

Synnytetään laaja kannatus uudelle, kansainvälisesti rahoitetulle jättiohjelmalle, joka muistuttaa 1960-luvun avaruusohjelmaa. Tavoitteeksi otetaan ihmiskunnan selviytyminen pitkällä tähtäimellä, kun Maa ei ole enää elinkelpoinen. Maailmanlaajuinen tutkimusyhteistyö varmistaa, että prosessin tulokset jaetaan kaikille.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 60: Ulkoavaruudesta etsitään ratkaisuja

29. Hanke maailmanhallinnon tutkimiseksi.

Selvitetään, voisiko kansainvälinen hallintojärjestelmä synnyttää maailmanrauhan ja maailmanlaajuisen oikeusvaltion. Keskitytään ensimmäisessä vaiheessa EU-organisaatioiden tutkimiseen. 8. puiteohjelman tulisi käynnistää opetus- ja vaihtohankkeita, joilla luodaan maailmankansalaisen identiteetti. Lisäksi tarkennetaan olemassa olevien lainsäädäntökehikoiden luetteloa.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 63: Kirkas tulevaisuus – vai silkka unelma?

30. Ihmisen ja koneen välisen rajapinnan kehittäminen.

Kehitetään uudenlaisia ihmisen ja koneen rajapintoja. Aluksi yhteys aivoihin voidaan muodostaa johdoilla, mutta lopullinen tavoite on langaton yhteys. Kehitys nostattaa monia teknisiä, yhteiskunnallisia ja eettisiä (terveys ja turvallisuus) kysymyksiä, joita täytyy tarkastella tutkimuksen keinoin.

Visio, johon suositus pohjautuu
Visio 69: ICT-palveluiden luonnollinen käyttäminen